

Telegraful

Organ național-bisericesc

Oior. Internat de fete al Asociațiunii
(Str. Șaguna)

Gratuit
Sibiu

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.

Ziarul apare Marțea și Vinerea

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază

După Congres

Impresiile unui deputat congresual, care a intrat întâia dată în suprema corporație legislativă bisericească a Mitropoliei noastre, în multe privințe se deosebesc de impresiile celor ce cunosc din experiență proprie activitatea desfășurată. Cei tineri citesc istoria și privesc spre viitor problemele, cari frământă viața. Cei bătrâni judecă ideile nouă în lumina experienței din trecut. Dar Biserica noastră fiind o mare forță conservativă trebuie să stea cu câțiva pași îndărătul frământărilor ideilor nouă, până ce se obișnuiește lumea cu ele și le justifică prin experiență.

Constituția șaguniană a fost privită la început ca o operă revoluționară și anticanonică. Șaguna însă era bărbatul autoritativ, care aducea cu sine o aspră disciplină, o experiență și un simț deosebit al realităților vieții. Spiritul democratic nu permite salturi. Șaguna avea greaua misiune de a-și crește bărbați cu care să conducă. Și nu găsisese decât aristocrația satească a țaranilor, care azi trebuie refăcută.

Alta ar fi înfățișarea Bisericii noastre când n'ar fi avut durerea să îngroape pe tinărul protosincol Grigorie Pantazi, din care voia Șaguna să crească un urmaș al său. Interegnul dela Șaguna a fost prea lung. Nici al doilea cleric: Simeon Popescu, pribeagul, n'a putut străbate la cârma Bisericii ca să pe trează tradiția șaguniană, iar vicarul Pușcariu abia câtră sfârșitul vieții a ajuns arhieru. Dar a fost un noroc că pe urma Constituției șaguniane au ajuns mireni să dea corporațiilor bisericești ritmul mișcării și să alunge monotonia burocratismului. Atâtea figuri simpatice, câte s'au perindat în corporațiile bisericești, ar merita să fie prezintate ca modele contimporanilor și urmașilor. Intre aceștia, profesorul Dr. Vasile Glodariu dela Brașov, Ioan cav. Pușcariu, Alexandru Mocioni, Andrei Bârseanu etc. erau oameni de concepții superioare.

Dintre deputații acestei sesiuni, dl prof. Bogdan-Duică a adus o viziune pentru întărirea cordonului de apărare de Vest cu o episcopie în Nord-ostul Mitropoliei. O astfel de intuiție justifică necesitatea elementului mirean în corporațiunile noastre bisericești.

Dar zelul deputaților mireni L. Geordevici și M. Gropșianu e altă notă simpatică din Congresul încheiat.

Din rândurile Clericilor s'a remarcat ampla personalitate a protopopului dela Lugoj George Popovici, cu atâtea înțele-

gere pentru trecut și plin de optimism pentru perspectivele viitorului.

Prezentul este astfel cum îl vedem, iar viitorul atârână în mare măsură de modul în care vom ști face întrebuintare de libertatea, cu care ne-a înzestrat Dumnezeu.

Sesiunea Congresului din anul acesta a demonstrat că există o mulțime de probleme, care se impun conștiinței publice. Prin Congres, Biserica vie și le-a însușit și s'a obligat să le introducă în programul său de acțiune. În fața crizei morale, Biserica arată calea renașterii. Harul divin să ne întărească în opera constructivă a vremii de prefaceri, prin care străbatem și să lăpădăm toată sgura trecutului. Mitropolitul Șaguna a fost organizator și creator în domeniile materiale, actualul nostru Mitropolit e un creator în domeniul spiritual, mobilizând sufletele pentru o renaștere religioasă, prin care Biserica își va legitima existența.

Tr. Scorobef
ases cons.

Dela Congres

Raportul general bisericesc înaintat Congresului

A fixa cu precizie cadrele actuale ale vieții noastre religioase ar fi o întreprindere grea, fiind cert, că ne găsim într'o epocă de tranziție, când vechile alvii ale vieții sunt prea strâmte, neputând satisface nevoile spirituale de azi, iar noua viață încă nu și-a fixat cadre definitive.

Celce trăiește aproape de centrul pulsațiilor vieții religioase de azi și vrea să deslușească rostul manifestațiilor ei spirituale, constată, că epoca noastră se desemnează ca o epocă de creații mari și pline de nădejdi.

Biserica, întemeiată de Domnul nostru Isus Hristos și inspirată de Duhul sfânt, va ști desprinde din sbuciumul sufletesc al vremurilor noastre elementul permanent și zămislitor de nouă viață, utilizându-l întru povățuirea credincioșilor săi spre idealurile cele veșnice.

Nădejdiile noastre își au temeiul în actuala înfățișare a vieții noastre bisericești din mitropolia Ardealului, pe care încercăm a o zugrăvi în raportul de față.

I. Activitatea centrelor episcopoești

1. Invrednicindu-ne Dumnezeu să avem azi cinci scaune episcopoești în Mitropolia Ardealului, episcopatul este în măsură de a-și îndeplini misiunea consacrată de tradiție și canoane întru renașterea vieții re-

ligioase a credincioșilor și înălțarea Bisericii ca factorul cel mai important în domeniul spiritual.

Prea Sfinții ierarhi în Sf. Sinod priveghează întru păstrarea credinței, doctrinei și disciplinei din biserică și întru creiarea condițiilor prielnice solidarității și creștineștei viețuiri a credincioșilor.

În eparhii P. S. ierarhi se îngrijesc să nu se stânjenească unitatea sufletească, iar curente de progres stârnite în diferite părți, unde Duhul Domnului suflă, caută să le încadreze alvia generală a vieții.

Centrele episcopoești cu tradiție sunt pe cale de a deveni adevărate vetre de lumină, de studiu sacru și de cucernicie, menite a radia influința lor binefăcătoare până la mari depărtări.

Menționăm, că serviciile dela catedralele din centrele noastre eparhiale și concertele religioase de o impresionantă măreție, atrag publicul creștinesc din cele mari depărtări, înălțându-le sufletele și trezindu-le conștiința, că fac parte dintr'o imensă familie duhovnicească; iar predicile ce se rostesc cu asemenea ocazii — ca și în fiecare zi de Duminecă sau sârbătoare — largesc orizonturile spirituale ale credincioșilor și le dau putința să adâncească și să fructifice mântuitoarele învățături ale Evangheliei.

★ La Sibiu catedrala noastră a organizat primul pelerinaj al societăților «S.ântul Gheorghe» din cinci județe și e pe cale de a organiza și alte pelerinaje de credincioși din eparhie înlesnind în felul acesta contactul imediat al acestora cu o viață religioasă superioară și mai intensă care pulsează la centru.

Un program special de misionarism și mai larg este în pregătire pentru catedrala din Sibiu — și strădanii asemănătoare sunt la Cluj și Oradea-mare.

Cu o deosebită satisfacție aducem la cunoștința Maritului Congres, că institutele noastre teologice dela Cluj și Arad încă s'au organizat pe baze academice sporindu-și numărul anilor de studiu dela 3 la 4 ani și nădăjdum, că Eparhia Caransebeșului va face în curând același lucru. După cum se vede Prea Sfinții Chirarhi și Ven. Consiliul eparhiale supraveghează în deaproape pregătirea cât mai temeinică a clerului nostru, în conformitate cu postulatele vremii de azi, sporind și numărul mijloacelor de educație și învățământ și organizându-le pe acestea în vederea unei cât mai potențate eficacități. Amintim de pildă, că biblioteca Academiei teologice din Sibiu a fost înzestrată anul din urmă cu o foarte importantă colecție

de cărți, Migne, care cuprinde toate operele Sf. Părinți, în limba originală (greacă și latină).

În școlile noastre teologice se muncește sistematic și cu râvnă. Un semn îmbucurător este și acela, că profesorii și studenții Academii noastre teologice nu-și limitează munca între zidurile școlii, ci coboară din când în când, în special la sărbători, și în mijlocul poporului, săvârșind prin conferențe și concerte religioase o operă de misionarism care nu rămâne fără răsunet în sufletul poporului credincios.

Despre înființarea noului seminar teologic în centrul mitropoliei noastre înaintăm raport special.

De asemenea, foarte viu este răsunetul ce-l lasă în urma lor vizitațiile canonice întreprinse de Prea Sf. Ierarhi prin orașele și satele noastre. Contactul nemijlocit al conducătorilor bisericești cu turma păstorită nu rămâne fără rezultate trainice: el întărește credința și conștiința apartenenței sufletelor la o Biserică vie, propoveduitoare.

O grijă deosebită poartă centrele noastre eparhiale pentru organizarea muzeelor bisericești, menite să adune și să păstreze cu pietate relicviile scumpe ale vechii noastre culturi religioase.

Strădaniile chiriarhilor noștri se mai îndreaptă apoi către reînvierea, măcar parțială, a strălucitei vieți spirituale, care a pulsat odinioară în așa de numeroasele noastre mănăstiri cu cari au fost împodobite pe vremuri poalele Carpaților noștri și pe cari urgia stăpânirilor străine le-a făcut să dispară. Astfel I. P. S. Mitropolit Nicolae a inițiat restaurarea vechei și vestitei mănăstiri brâncovenesti dela Sâmbăta de sus. Și (pentruca sfântul lăcaș ce se va înălța în mijlocul brazilor apărători de neam și lege în vremuri de cumplită viforită, să fie jertfa de mulțumită adusă lui Dumnezeu și un omagiu adus Cucernicului voevod creștin din partea întregului nostru neam, I. P. S. Părinte a lansat o colecție în întreaga țară. Daniile adunate până acum întrec de-abinele suma de trei milioane lei, — e mărturie dintre cele mai elocvente despre jertfelnicia iubitului nostru cler și popor, așa de larg de inimă ori de câte ori este vorba de o grandioasă operă creștinească și națională.

Tot în răstimpul celor doi ani din urmă s'a ridicat la «Păltiniș», de-asupra Râșinarilor, în care-și doarme somnul de veci marele mitropolit Andrei, un schit cu o bisericuță și cu o confortabilă casă de adăpost, menit să dea puțință de reintremare sufletească și trupească preoților, profesorilor și consilierilor dela Arhiepiscopia noastră, cari au «ostenit» în lucrul Domnului.

Astfel, dupăce Eparhiile Aradului, Clujului și Caransebeșului își aveau și până acuma sfințele lor așezăminte mănăstirești, Arhiepiscopia noastră încă va avea în curând asemenea locașuri de închinare.

II. Activitatea clerului pastoral

Dela război încoace clerul nostru pastoral a ajuns la un reviriment moral vrednic de toată recunoștința bisericii. O mulțime de probleme nouă au răsărit ca din pământ, în fața cărora clerul nu a stat desorientat, ci le-a atacat cu înțelegere și entuziasm. Încă acum 8 ani s'a pornit închegarea preoțimii noastre într'o mare Asociație, care poartă numele nemuritorului

mitropolit Andrei Șaguna. Această asociație s'a angajat la o operă constructivă sistematică: la sf. altar, la păstoria individuală și colectivă, pe terenul răspândirii culturii în cercurile culturale, în școală, la catehizație, în asociații religioase de tineri și reuniuni de femei, ca misionari în penitenciare, azile, garnizoane, la combaterea diferitelor plăgi morale din familie și din societate și la lupta împotriva sectelor, cari grație apostolatului preoțimii noastre sânt într'o vădită decreștere.

O companie mai intensă se desfășoară în această privință în eparhia Aradului, unde sub directa supraveghiere a P. S. Episcop Grigorie apare și o bibliotecă populară, a «Creștinului ortodox» constătoare din mici broșuri de cuprins religios, cari prin prețul lor mic sânt deosebit de accesibile credincioșilor și cari alcătuiesc un prețios ajutor și pentru preoțimea noastră în lupta spirituală ce o poartă cu sectele.

Congresele anuale ale Asociației clerului sânt deosebit de importante prilejuri de lămurire a unor idei și curente, de autoeducare și, în același timp, acte de apostolat la nivelul nevoilor vremii. Prin aceste congrese preoțimea noastră ajunge să cunoască și să utilizeze ideile și curentele cari preocupă viața spirituală a zilelor noastre. În plus, ele sporesc conștiința solidarității clerului nostru și entuziasmul lui de care are atâta nevoie în slujba sfântă pe care este chemat s'o îndeplinească.

Dat fiind rostul superior al acestei Asociații, ea este vrednică de toată sollicitudinea și de tot sprijinul autorității bisericești, pentru a-și putea întinde activitatea ei binefăcătoare asupra întregii noastre Mitropolii.

Spre a ajuta clerului să se înarmeze cât mai bine cu cunoștințele necesare ale unui rodnic apostolat, I. P. S. Mitropolitul Nicolae trimite an de an preoților din arhidieceză opere științifice de valoare, în dar sau preț convenabil, cum a fost cazul cu trimiterea operelor «Un păstor model» de Petrov, «La picioarele Mântuitorului» de Huonder și «Mai aproape de Tine, Doamne» de profesorul Dr. Gr. Cristescu.

Un foarte bun mijloc de înarmare spirituală al clerului nostru este și presa bisericească. Servicii prețioase aduc în această privință organele noastre eparhiale «Telegraful Român» (Sibiu), «Biserica și Școala» (Arad), «Legea Românească» (Oradea-mare), «Renașterea» (Cluj), «Foiaia Diecezană» (Caransebeș), precum și «Revista Teologică» și foiaia populară «Lumina Satelor» din Sibiu.

III. Apostolatul laic

Problemele religioase ale vieții de azi sânt atât de covârșitoare, încât nici un slujitor al lui Hristos, superior sau inferior, nu le poate monopoliza. De aceea în tendința vremii e o nobilă emulație de a se înființa societăți religioase de toate categoriile. S'ar părea unora că crearea astorfel de societăți periclitează autoritatea factorilor de vocație ai bisericii și prestigiul instituției sacre.

Dar crearea societăților religioase izvoarește din spiritul democratic al religiei și din emulația credincioșilor de a-și lua partea de răspundere în slujba lui Hristos și a deaproapelui.

✱ De fapt reuniunile de femei (între cari amintim pe cea «a femeilor ortodoxe», cu harnica ei secție dela Cluj), societățile de temperanță, cele pentru combaterea luxului și a molimelor sociale, societățile tineretului din organizația «Sfântul Gheorghe», etc. nu sânt altceva decât citadele în jurul sfintei noastre biserici, pentru aplicarea principiilor evanghelice la nevoile vieții de azi.

Apostolatul laic are cel mai vast câmp de activitate, începând cu cercetarea regulată a sfintei biserici, cu mărturisirea și cuminecarea, cu sprijinirea acțiunilor de filantropie creștinească, până la apărarea prestigiului bisericii și a slujitorilor ei.

Ca o dovadă a importanței organizației apostolatului laic amintim jertfele femeilor creștine cu ocazia serbărilor mari pe seama celor din temnițe și mai ales succesul moral al introducerii, în Arhidieceză, a «Duminecii bolnavilor» — a doua Duminecă din Păresimi. Această inovație, pe urma căreia credincioșii aleargă în ajutorul bolnavilor cu rugăciunea și cu milostenia, s'a dovedit un factor puternic de solidaritate spirituală cu toți ceice se găsesc în suferință.

Prin munca de colaborare a clerului și a credincioșilor în jurul înalților ierarhi, viața religioasă din mitropolia noastră e în curs de progres evident.

Acest progres multilateral a fost constat și de adunările eparhiale, iar Măritul Congres găsește și în acest raport măcar o privire generală asupra vieții de azi, frământate de idei nouă menite a alcătui patrimoniul nostru sufletesc de mâne.

IV. Participarea la mișcările interconfesionale unioniste

Mărit Congres!

Tot mai mult se dovedește, că zdruncinările cumplite prin care a trecut omenirea în ultimul timp au și o parte bună. Pe urma lor lumea, împărechiată și învrăbită de individualismul exclusivist, își dă seama tot mai mult, că fără o colaborare frățească și fără o luptă solidară împotriva răului, nu se pot crea condiții de viață mai bună și nu se poate realiza nici măcar parțial idealul după care însetoșează sufletul omenesc. Iar această colaborare și luptă solidară trebuie să-și aibă rădăcinile împlântate în pământul hrănitor al aceluiaș crez.

Această implacabilă necesitate a zămislit și recente strădaniile organizate, de reunire a Bisericilor lui Hristos. Într'adevăr biserica, fiind o instituție de origine dumnezească este — mai mult decât ori care instituție omenească — chemată să fie pildă vie a solidarității umane și a unirii frățești. Aceasta a și fost dorința divinului ei întemeietor: ca toți să fie una.

Iată pentruce silințele celorce au organizat cele două puternice Asociații ecleziastice mondiale, cunoscute sub numele de «Life and Work (creștinism practic)» și «Faith and Order (Credință și organizație)» nu pot fi privite decât cu simpatie.

Biserica ortodoxă, care se roagă neîncetat «pentru împreunarea tuturor», nu-și putea refuza concursul prețios la această grandioasă operă începută cu atâta entuziasm de cele două Asociații.

În chip firesc, Biserica ortodoxă română încă și-a trimis delegații atât la conferința mondială pentru creștinism practic, adevărată pentru cooperarea frățească a Bise-

ricilor creștine pe terenul vieții sociale, conferință ținută la Stockholm în 1925, cât și la Conferința pentru unirea bisericilor pe temelia credinței și organizației, ținută anul acesta din 3—21 August la Lausanne.

La Stockholm delegația română a participat sub înțeleapta conducere a I. P. S. Mitropolit Nicolae, iar la Lausanne Biserica ortodoxă română a fost reprezentată prin I. P. S. Mitropolit Nectarie al Bucovinei, ca delegat oficial al Sf. Sinod.

Mitropolia noastră, care urmărește de aproape mișcarea bisericească unionistă, încă și-a avut delegații săi, cu titlul de informatori la Lausanne, în persoana părintelui consilier arhiepiscopesc Tr. Scorobet, pâr. profesor la Academia teologică din Sibiu Dr. Gr. Cristescu și a profesorului Academiei teologice Nicolae Colan.

Problema discutată la Lausanne fiind de o importanță covârșitoare, vrednică să fie cunoscută în cercuri cât mai largi, numiții slujitori ai sfintei noastre biserici vor publica în curând o carte despre conferința mondială dela Lausanne și despre problemele ei.

(Partea ultimă a raportului conține chestiuni de ordin administrativ).

Ședințele Congresului

Ședința III.

s'a ținut în 27 Octomvrie 1927 la ora 9 a. m.

Prezident: I. P. S. Sa *Dr. Nicolae Bălan*, Arhiepiscop și Mitropolit. Secretar: *Petru E. Pap*.

Aproape întreaga ședință a fost ocupată de raportul general al Consiliului mitropolitan ca Senat bisericesc, citit de raportorul Tr. Scorobet, pe care, pentru valoarea lui intrinsecă îl publicăm în acest număr al foaiei noastre în întregime.

A făcut adâncă impresie asupra domnilor deputați; ședința aceasta a fost una dintre cele mai luminoase și sărbătorești ședințe ale Congreselor noastre.

A fost discutat fiecare punct din partea dlor deputați, rostindu-se din partea mai multora, precum și din partea P. S. Ierarhi cuvinte înălțătoare.

La finea discuțiilor, Congresul a luat următoarele rezoluțiuni:

1. Congresul se bucură, că Preasf. Ierarhi își îndeplinesc datoria lor sacra cu înalt devotament și înțelepciune și asigură de încrederea și dragostea clerului și credincioșilor, cari le vor da și în viitor tot sprijinul, ca bunurie spirituale, moștenite dela înaintași, să fie valorile permanente cele mai superioare ale vieții credincioșilor, iar sf. Biserica să poată reprezenta în adevăr conștiința neamului. Asigura pe I. P. S. Mitropolit Nicolae de loialitatea ce i-o păstrează toți fiii sfintei noastre Mitropolii, care constituie un bloc puternic în construcția sfintei noastre Biserici dominante.

2. Exprimă mulțămire Preasf. Arhiepiscopilor pentru apostolatul ce-i îndeplinesc prin vizitațiile canonice în mijlocul credincioșilor, cu ocazia sfințirilor de biserici și a altor prilejuri solemne. Vizitațiile canonice ale Ierarhilor noștri aduc în contact personal păstorul și turma, cimentând legăturile spirituale dintre ei.

3. Nevoia dezvoltării centrelor episcopice spre a deveni vatre de lumină, de studiu sacru și de cucernicie, este impusă de pretacerile radicale prin care trece Biserica în perioada aceasta.

Spre acest scop se va niza ca la bisericile catedrale să se organizeze servicii divine zilnice și predică sistematică în Dumineci și sărbători, să se angajeze confesori experți pe seama publicului mare și al tinerimii. La catedrale să se organizeze pelerinaje pentru diferitele asociații religioase diecezane și conferințe religioase pentru îmămurirea principilor religioase și apărarea lor la viața individului, a familiei și a societății.

4. Se ia act de dezvoltarea școlilor de teologie din centrele eparhiale pentru creșterea unui

cler capabil a îndeplini apostolatul modern. Se exprimă mulțămire I. P. S. Mitropolit Nicolae, care a izbutit să înzestreze Biblioteca Academiei Andreișane cu valoroasa colecție a operelor sf. Părinți, ediția Migne, și roagă pe ceilalți Ierarhi să o procure și pentru celelalte școli teologice din toate eparhiile.

5. Ia act despre încercările dlor profesori de teologie de a îndeplini misionarism cu ajutorul studenților în teologie.

6. Ia act cu mulțămire despre înființarea muzeelor bisericești pentru păstrarea obiectelor sacre, cari reamintesc evlavia și tăria credinții înaintașilor noștri.

7. Ia act și exprimă mulțămire Preasf. Ierarhii pentru grija de a renvia gloria monahismului ortodox prin înființarea și restaurarea sf. mănăstiri brâncovenești, inițiată de I. P. S. Mitropolit Nicolae. Exprimă mulțămire tuturor donatorilor de până acum la restaurarea mănăstirii lui Brâncoveanu și roagă pe I. P. S. Mitropolit Nicolae să țină deschisă colecta, să se îngrijească de creșterea de monahi, devotați științei divine și idealului de perfecțiune morală.

8. Ia la cunoștință străduințele Clerului pastoral și opera religioasă culturală și socială ce o dezvoltă în cercurile culturale și în cadrul Asociației Andrei Șaguna a clerului. Apelează la toți Arhiepiscopii noștri să ia sub ocrotire părintească această Asociație ca să-și poată îndeplini misiunea în slujba sfintei biserici și a credincioșilor ei.

9. Ia act cu mulțămire despre inițiativa I. P. S. Mitropolit Nicolae de a tipări și pune la îndemâna Clerului pastoral scrieri ziditoare, precum și de inițiativa Preasf. Ep. Grigorie, care a înființat o bibliotecă populară religioasă.

10. Ia act cu mulțămire de serviciile prețioase ale presei bisericești a tuturor eparhiilor și-și exprimă dorința să se găsească modalitatea de a se înființa o revistă religioasă pe seama familiilor păturei intelectuale.

11. Aprobă organizarea apostolatului laic și înființarea asociațiilor religioase.

12. Invită pe Preasf. Arhiepiscopii să binevoiască a generaliza instituirea: «Duminicii bolnavilor» introdusă în arhiepiscopie în a doua Duminică a Sf. Paresimi.

13. Ia act cu adâncă mulțămire de participarea I. P. S. mitropolit Nicolae la Congresul Creștinismului practic din Stockholm și la ședințele Comitetului de direcție al Societății Faith and order. Mulțamește înaltului Ierarh pentru începutul de relații externe cu Bisericele ortodoxe și cu confesiunile aparținătoare marelui familii creștine din lume. Invită pe toți arhiepiscopii mitropoliei noastre să secundeze pe I. P. S. Mitropolit în această inițiativă de relații externe, pe urma căreia se vor lărgi orizonturile vieții noastre interne, iar Bis. noastră își va completa programul de acuitate spre a deveni cărmuitoarea sufletelor pe teren religios, cultural și social.

14. Roagă pe I. P. S. Sa să-și îndrepte atențiunea și spre Societatea: Alianța mondială pentru înfrățirea popoarelor prin biserică. Această Societate are și o secție în Țara noastră și să binevoiască I. P. S. Sa a determina ca și această Societate să fie canalizată în încercările pentru stabilirea unor relații vitale cu creștinătatea de azi din Țara și de peste granițe.

15. Ia la cunoștință că se pregătește o scriere informativă despre conferința de la Lausanne a delegațiilor mitropoliei noastre și roaga pe I. P. S. sa se îngrijească să avem o scriere informativă și despre lucrările congresului de la Stockholm, precum și despre nizațiile și opera întreprinsă de către alianța mondială pentru înfrățirea popoarelor prin Biserici.

Ședința IV

ținută la 27 Octomvrie 1927 la ora 4 d. m.

Prezident: I. P. S. Sa *Dr. Nicolae Bălan*, Arhiepiscop și Mitropolit. Notar: *Dr. V. Sava*.

Înainte a ordinea de zi:

Deputatul Nicolae Colan ridică chestiunea încheierii concordatului între statul român și papalitatea, pe care îl consideră pagubitor statului și bisericii ortodoxe, și propune următoarea moțiune:

Congresul național bisericesc al mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Bănaț, Crișana și Maramureș întrunit la Sibiu în sesiune ordinară, în ședința lui din 27 Octomvrie 1927,

luând cunoștință de faza în care se găsește chestiunea concordatului cu Vaticanul, își exprimă profunda sa părere de rău, că guvernul țării s'a angajat la tratare pentru încheierea acestui concordat.

Legea fundamentală a țării asigură un tratament egal din partea statului român tuturor cultelor din România. Ori tratarea unui concordat cu biserica Romei pune celelalte culte, inclusiv cel ortodox, — dominant în stat — într-o situație de inferioritate față de cultul catolic. Dar concordatul lezează în același timp și principiul suveranității naționale, întrucât alineatul ultim al art. 22 din constituție prevede, că raporturile dintre diferite culte în stat se vor stabili prin lege. Parlamentul țării este deci chemat să legifereze, în cadrul legii pentru regimul cultelor din România, și raportul dintre cultul catolic și stat.

Biserica ortodoxă română, în special cea din Ardeal, știe prea mult, din propria sa experiență, ce este nedreptatea și umilința și tocmai din această pricină nu va promova, nici nu va îngădui niciodată privilegiul nici unui cult din România, cu atât mai puțin al cultului catolic, dela care, în trecut, Biserica ortodoxă română a îndurat toate umilirile și nedreptățile.

Deaceia congresul național bisericesc al Mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, pe temeiul constituției și al dreptății creștine, protestează cu toată energia împotriva încheierii vr'unui concordat, ori care ar fi cuprinsul lui, dupăcum va protesta și în viitor oridecâteori prin nouă legiuri se va încerca martiriul suferit în trecut de biserica ortodoxă pentru neamul românesc și a drepturilor sale, pe cari ar vrea să și le știe asigurate cel puțin în statul român pe care în mare parte ea l-a creat.

În urma acestei propuneri Congresul invită Consiliul mitropolitan să continue acțiunea începută pentru împedecarea încheierii concordatului.

La ordinea zilei urmează raportul general al Consiliului mitropolitan. Comisiunea organizatoare prin raportorul Dr. George Popa propune, iar congresul primește raportul în general și îl ia de bază la discuția specială.

La discuția specială, la propunerea comisiunii:

1. Congresul mitropolitan ia act cu vie plăcere și mulțămire sufletescă de prăznuirea împlinirii a tor 16 veacuri dela înființarea sinod ecumenic ținut la Niceea, prăznuiri cari au avut loc la Londra în cadrele unor manifestări internaționale, iar la Iași, în sinul bisericii noastre naționale ortodoxe, — și salută cu bucurie, și creștinească evlavie inițiativa, pentru realizarea idealului evanghelic de unire a bisericilor creștine, la cari au dat prilej comemorarea acestui întâi sinod ecumenic.

Pct. 2. Congresul mitropolitan cu adâncă mulțămire ia act despre faptul, că dela întrunirea ultimului congres mitropolitan s'a înfăptuit spre bucuria tuturor unificarea bisericească, prin votarea, sancționarea și punerea în aplicare a Legii și Statutului pentru organizarea bisericii ortodoxe române; și mulțumind cu sinceră venerațiune tuturor factorilor, cari au contribuit la realizarea acestei unificări, își exprimă convingerea, că biserica noastră națională ortodoxă, în urma acestei legi a dobândit noi și puternice instrumente de propășire pentru împlinirea subimei sale meniri, precum și nădejde, că statul român va avea în biserica ortodoxă română organizată pe baza principiilor adoptate din Statutul organic, cel mai puternic razim al vieții naționale.

Pct. 3. Congresul declară că membrii săi stau și astăzi sub impresia zguduitoare ce a copleșit sufletul fiecărui roman la încetarea din viață a prea bunului și slaviiului nostru Rege Ferdinand I, și constată că țara a pierdut întru-insul pe eroicul și înțeleptul Domnitor, care cu braț tare și sufletul înălțat până la jertfirea de sine, a înfăptuit unitatea noastră națională și a îndrumat țara întregită spre consolidare. În special mitropoliei noastre, moartea necruțătoare a dat consemnului întrupării dorului și zbucimărilor noastre îndelungate pentru reînființarea vechilor noastre episcopii.

Congresul se închină cu smerenie în fața umbrei marelui Rege dispărut și tot atunci îndreaptă rugăciuni ferbinti către Atotputernicul Dumnezeu, să ocrotească cu nemărginită sa bunătate scumpa moștenire ce ni-a lăsat-o Regele

Ferdinand: unitatea și întregirea țării, iar pe urmașul său, spre care se îndreaptă toate nădejtile noastre, să-l păzească întru cereasca sa bunătațe.

Congresul mitropolitan drept suprem omagiu eternizează la acest loc memoria marelui Rege Ferdinand I și-și exprimă adânc simțurile sale condolențe pentru pierderea lui, însărcinând la propunerea I. P. S. Sale biroul, să comunice aceste condolențe telegrafice și M. Sale Regine Maria. (Acest pct al raportului a fost ascultat de membrii congresului stând în picioare).

Pct 4. Congresului cu adânc regret ia act de trecerea din viață a bunului ierarh, care a fost episcopul Aradului I. Papp exprimându-și condolențele; totodată felicită pe urmașul său P. S. Episcop Grigorie dorindu-i viață fericită și bogată păstorire.

Pct 5. Congresul ia act cu plăcere despre înaintea consilierului consiliului arhiepiscopesc Dr. Ioan Stroia ca episcop militar și despre hirononia într'un arhiereu al P. S. vicar Andrei Crișanul dela eparhia Orăzii-mari.

Pct 6. Congresul își exprimă adâncul său regret pentru trecerea din viață al distinsului fruntaș al bisericii noastre Dr. I. Mișu, carele prin testarea întregii sale averi în folosul arhiepiscopiei de Alba-Iulia și Sibiu a dat dovadă de înaltele sale sentimente creștinești.

Pct 7. Referitor la aplicarea Legii și Statutului de organizare al bisericii ortodoxe române, — Congresul ia act despre lucrările de organizare înfăptuite în conformitate cu noua lege de organizare bisericească pentru a aduce și concordanța organelor mitropoliei noastre cu noua lege; — decretează, ca Congresul mitropoliei Ardealului, Bănătuului, Crișanei și Maramureșului se va numi: «*Congres mitropolitan*», iar mandatul actualilor și viitorilor deputați congresuali s'a stabilit cu o durată de șase ani pentru a se pune biserica ardeleană și din acest punct de vedere în concordanță cu spiritul noii legi de organizare, care prescrie o durată de 6 ani pentru toate corporațiunile electiv bisericești.

Actualii asesori onorari în senatul strâns bisericesc rămân aleși pe viață. În locurile vacante, noui asesori vor fi aleși cu mandat de șase ani.

Deputatul Arhimandrit Dr. Vasile Stan, tot în numele comisiunii organizatoare a adus la cunoștința congresului, că Dl *Augustin Dumitreanu*, din Sărd a înființat o însemnată fundațiune în scop filantropic. Congresul ia act cu multă satisfacție sufletească de fundația Dnului Dr. Augustin Dumitreanu, și exprimă donatorului mulțumiri pentru generositatea sa.

Aprobă statutul de administrare al fundațiunii.

Aceeaș comisiune prin acelaș raportor aduce la cunoștința congresului înființarea fundațiunii *Dumitru Bălănescu*, din Biserica Albă (Jugoslavia).

Congresul ia act de această înființare și autorizează Consiliul Mitropolitan de-a pregăti Literile fundamentale.

Ședința V

s'a ținut în 28 Octombrie 1927 la orele 9 a. m.

Prezident: I. P. S. Sa *Dr. Nicolae Balan*, Arhiepiscop și Mitropolit. Secretar: *N. Colan*.

Dl deputat Dr. Georgevici face comunicarea, că Congresul național bisericesc încă în anul 1900 hotărâse înființarea a trei episcopii, la Cluj, Oradea-mare și Timișoara; hotărârea congresuală a fost executată în parte prin înființarea episcopii de Oradea mare și Cluj. Propune ca congresul mitropolitan să intervină la forurile competente pentru cât mai grabnică înființare și a episcopiei din Timișoara.

Dl deputat Dr. Gropșan se asociază la propunerea făcută și cere urgența ei, care se admite.

Dupăce la discuție iau parte P. S. Episcop Roman și P. S. Episcop Grigorie, dl V. Goldiș și Dr. G. Popovici și în fine I. P. S. Sa, —

Congresul ridică propunerea la valoare de concluz.

Dl deputat Bogdan-Duică face propunerea următoare:

«Deoarece socotim, că primejdiile pentru Biserica ortodoxă dela Vest ne-au sosit; și că dela Vest vor continua; cred că un brâu de centre episcopice spre Vest este necesar dezvoltării viitoare a Bisericii ortodoxe române.

De aceea propun ca și la Sighetul Maramureșului să se întemeieze o episcopie.

Ca trecere spre ea *conced* că un vicariat ar trebui instalat imediat».

Dupăce la discuția problemei iau parte I. P. S. Mitropolit Nicolae și P. S. Episcopii Roman și Nicolae și mai mulți deputați, —

Congresul decide ca propunerea dlui deputat Gh. Bogdan-Duică să fie trecută la Consiliul mitropolitan spre a fi studiată.

Comisia școlară prin raportorul său Dr. Sebastian Stanca prezintă Congresului raportul general al Consiliului mitropolitan asupra problemei școlare. La propunerea comisiei Congresul în general ia la cunoștință raportul Consiliului mitropolitan. Ia act de măsurile Consiliului mitropolitan pentru apărarea drepturilor Bisericii noastre și-l invită să continue pe calea urmată până acum.

În special Congresul accentuează dreptul de proprietate al Bisericii asupra edificiilor școlarelor confesionale și invită Ven. Consiliul mitropolitan să ia măsurile necesare pentru respectarea acestui drept și pentru păstrarea în bună stare a edificiilor școlare.

Își pretinde respectarea dreptului de control asupra instrucției religioase din școlăle de toate categoriile, precum și al dreptului de a numi pe profesorii de religie.

Comisia bisericească prin raportorul său Tr. Scorobeș, prezintă raportul Consiliului mitropolitan cu privire la «Regulamentul pentru promovarea preoților».

Congresul hotărăște, ca regulamentul provizor al Consiliului mitropolitan pentru introducerea examenului de promovare a preoților merituși fiind alcătuit cu prealabila ascultare a eparhiilor sufragane și fiind justificat prin experiență de un an de zile, se ratifică și se dă aprobarea spre a fi pus în aplicare.

Aceeaș comisiune prin acelaș raportor, prezintă raportul Consiliului mitropolitan cu privire la instituirea personalului pe lângă oficiul protopopesc. Se aprobă.

Aceeaș comisie prin acelaș raportor prezintă «Raportul consiliului mitropolitan cu privire la înființarea unui seminar de vocațiune în Sibiu».

La propunerea comisiunii, — Congresul ia act de înființarea seminarului de vocațiune și mulțumește Consiliului arhiepiscopesc pentru inițiativa înființării lui. Congresul roagă pe I. P. S. Mitropolit să ia sub ocrotire această nouă instituție menită a crește preoți pentru parohiile rurale și a da un contingent pe seama academiilor noastre teologice.

I. P. S. Mitropolit Președintele pune la ordinea zilei alegerea Consiliului mitropolitan și numește în comisia de scrutiniu pe dnii deputați Tr. Oprea, Silviu Dragomir și Dr. Mih. Gropșian.

Au fost aleși prin votare secretă în locurile vacante din senatul bisericesc prot. Andrei Ghidiu și protos. Dr. Vasile Lazarescu ca membri ordinari, iar ca membru suplent prot. Dr. Vasile Bologa.

În senatul școlar și episcopesc au fost aleși toți asesorii din periodul trecut.

În baza drepturilor sale canonice I. P. S. Sa declară că acceptă pe membrii aleși în secția bisericească și le împărtășește tuturor arhierasca binecuvântare, exprimându-și convingerea, că vor lucra cu toții cu râvnă și devotament pentru binele Bisericii.

Comisia organizatoare prin raportorul P. C. Sa Arhim. Stan prezintă raportul Consiliului mitropolitan referitor la modalitatea instituirii preoților și protopopilor. Comisia constată, că în practica bisericească a mitropoliei chestiunea instituirii preoților și protopopilor este legiferată de măritul Congres prin Regulamentul pentru

parohii, votat în 1875 și 1909 și Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopopi votat în 1888 și astăzi în vigoare.

Aceste regulamente având la bază sistemul de alegere, sunt în consonanță cu principiul fundamental al legii și Statutului pentru organizarea Bisericii ortodoxe române în ce privește consituirea tuturor corporațiunilor bisericești, — Comisia propune:

Luând cunoștință de faptul, că diecezele Oradea-mare și Cluj s'au abătut dela dispozițiile Statutului organic șagunian și contrar Regulamentelor în vigoare au introdus instituirea preoților și a protopopilor fără alegere, Congresul în baza atribuțiunilor sale menționate și prin art. 38 din Legea pentru organizarea bisericii ortodoxe române decide, ca și în aceste dieceze să se revină și să se respecte în întregime Statutul nostru organic și Regulamentele în vigoare referitoare la instituirea preoților și a protopopilor în mitropolia Ardealului prin alegere.

Deschizându-se discuția, ia cuvântul P. S. Sa Episcopul Roman, vorbind pentru sistemul de numire a preoților. Tot în acest sens vorbește P. S. Sa Ep. Nicolae, făcând următoarea contrapropunere: «Chestia instituirii parohilor se lasă în competența sinoadelor eparhiale, cum s'a lăsat și clasificarea parohiilor și regularea calificației preoților, conform art. 30 din Regulamentul pentru parohii».

A urmat o discuțiune vie și interesantă. Au vorbit deputați: Dr. Aurel Lazar, Dr. Nicolae Comșa, Prot. Dr. George Popovici și Dr. Ioșif Iacob — toți pentru propunerea comisiunii — și nimenea contra ei.

Punându-se la vot, propunerea comisiunii de a se susține statul quo, s'a primit cu unanimitate.

Ședința VI

s'a ținut în 28 Octombrie 1927 la ora 5 p. m.

Prezident: I. P. S. Sa *Dr. Nicolae Balan*, Arhiepiscop și Mitropolit. Notar: *Dr. George Proca*.

Această ședință a fost ocupată aproape exclusiv de chestiunile financiare aparținătoare consiliului mitropolitan.

Raportorul Dr. Alexandru Dragomir a adus la cunoștința congresului că comisiunea financiară a cenzurat toate socotelile fondurilor și fundațiunilor cari stau sub îngrijirea consiliului mitropolitan, a scontrat cassa, și le a aflat pe toate în ordine. La propunerea comisiunii, congresul aprobă socotelile fondurilor și fundațiunilor aflătoare în administrarea consiliului mitropolitan, acordând descărcare pentru gestiunea anilor 1924—1926.

În numele comisiunii fundațiunii Gojdu, referentul, Dr. Nicolae Comșa, prezentează un raport amănunțit despre starea actuală a acestei fundațiuni.

I. P. S. Sa a dat apoi deslușiri cu privire la demersurile ce sunt în curs între guvernul nostru și guvernul maghiar pentru a ajunge în posesiunea fundațiunii.

I. P. S. Sa aducând la cunoștința congresului, că toate agendele avizate la această sesiune sunt terminate, încheie ședința prin următoarele cuvinte:

Mărit congres!

Ne găsim la finea lucrărilor, cari au fost avizate sesiunii congresului anului 1927.

Făcând o reprivire asupra lucrărilor aduse spre rezolvare, constat cu deosebită satisfacție spiritul superior, interesul foarte viu, care a fost arătat din partea tuturor membrilor congresului față de toate chestiunile și problemele puse în fața Dvoastre.

Discuțiile urmate, asupra unor importante chestiuni de principii, s'au purtat la un nivel academic și într'un spirit împăciuitor, care face onoare acestei înalte corporații. S'au adus rezoluțiuni de mare importanță, din punerea în practică a cărora sunt convins, că vor rezulta foloase pentru Biserica noastră întreagă.

Eu mă simt obligat să vă mulțumesc din inimă pentru interesul și ajutorul cel mare ce l-ați avut față de biserică și personal vă rog să păstrați și pe viitor tot aceeaș dragoste față de biserică, căci prin dragostea Dvoastre, a clerului și a întregului popor, pot să trăiască și să progreseze interesele ce i leagă de biserică.

Rog pe bunul Dumnezeu să binecuvinteze hotărârile congresului și rog pe bunul Dumnezeu să vă binecuvinteze și pe Dvoastre ca să vă puteți întoarce în pace în mijlocul credincioșilor.

La cuvintele înaltului prezidiu, în numele deputaților congresuali, răspunde dl deputat V. Goldiș următoarele:

Inalt Prea Sfințite Părinte!

Mă cred în asentimentul întregului congres rugându-Vă să primiți adâncă noastră mulțumire pentru felul cum ați condus lucrările congresului din sesiunea aceasta. Acest congres va rămâne remarcabil în istoria congreselor din Ardeal, pentru că e primul care se ține după fericita unificare a organizației bisericești. Va fi remarcabil congresul și prin faptul, că el — prin hotărârile sale a dovedit neclintita noastră hotărâre de a rămâne credincioși tradiției și de a păstra patrimoniul strămoșilor, lăsându-l în aceeași splendoare urmașilor noștri. S'a dovedit că și de la unificare organizația bisericii noastre a funcționat regulat și normal în toate instituțiile sale. Mai vădit din rapoartele Prea veneratului Consistor mitropolitan am constatat un nou suflu de viață străbătând așezămintele noastre bisericești și cu mare bucurie ne-am convins, cum în toate centrele noastre bisericești prin o remarcabilă serie de inițiative, biblioteci, misiuni, fapte de caritate, biserica pătrunde tot mai adânc în sufletul credincioșilor. Din an în an simțim cum pecetea distinctei personalității a I. P. S. Voastre se imprimă pe toate actele de importanță istorică în viața bisericii noastre.

Toate acestea constatări mie personal îmi procură o dulce satisfacție a conștiinței, dar noi toți cei ați de față plecăm mulțumiți și înveseliți de cele constatate și cu mângâietoare nădejdi de bine pentru viitor. Pentru aceea suntem convinși, că dorim bisericii noastre și credincioșilor ei cel mai mare bun rugând pe Dumnezeu să Vă țină, în deplină sănătate și în plenitudinea tuturor energiilor, mulți și fericți ani!

Insolenți și ridicoli. Faptul că voim să redăm viața unui așezământ creștin ortodox, — pe locul unde a înflăcărat, până la anul 1761, o sfântă mănăstire ortodoxă ardeleană, la Bucium, în istorici munți ai Făgărașului, — continuă a neliniști rău pe agenții papistășiei dela *Unirea* blajana. Rasboinicul organ al mitropoliei greco-catolice declară earăș, în culmea nestăpânirii de sine, următoarele: (în Nrul din 29 Octomvrie 1927): «ne permitem a sublinia încă odată, că nici entuziasmul comitetului de acțiune, nici aprobările diferitelor ministere și nici chiar înaltul patronaj al M. Sale Regina (dela a cărei încoronare am lipsit) nu poate face din gândul d'ă ridică în Buciumul nostru (1) unit (și răpit dela ortodocși!) o mănăstire ortodoxă a «întregirii» neamului, decât o păcătoasă uneltire... spre desființarea bisericii unite. Patronajul Suveranei este dar, — după *Unirea*, — un fel de păcătoasă uneltire... în scop criminal... Ear strigătul acesta, — scriu aceiași clarissimi, intrați se pare în groaza morții, — «vom continua să-i trimitem în largul lumii».

Dar, largul lumii fiind cam departe, strigătul nu va rasbate până pe acolo; va rasbate însă, cel puțin, până la I. P. S. Sa mitropolitul dela Blaj, — e vorba doar de un organ greco-catolic oficios mai mult sau mai puțin. Indrăznim dar a întreba: n'ar fi oare vremea de a mai stămpăra și cuminti — de se poate — pe mult furtunoșii *Unirii*, insolenți până și față de un cap... încoronat, — și nu numai insolenți, ci și ridicoli, când orce pas de reclădire a unui așezământ bisericesc ortodox îl declară drept atac — la adresa nației.

Năzdrăvăniile *Unirii* dela Blaj au pus pe gânduri și pe înșși credincioșii greco-catolici din Cluj. S'a întâmplat adecă la deschiderea solemnă a Academiei teologice de acolo să fie de față și doi profesori de religie greco-catolici, cari fuseseră incredințați, împreună cu colegii lor ortodocși, să reprezinte școalele, ai căror titulari sânt. Atata a fost d'ajuns, că «străjerii» papistășiei dela *Unirea* imediat să-i osândească ca pe oameni mărginiți și lipsiți de «demnitate». Unul dintre acei profesori de religie greco-catolici, a declarat unui ziarist clujan următoarele:

«Erupțiunile *Unirii* n'au să mire pe nimeni. Ca și «moralistii» din timpul Domniei Hristos,

Pentru Sf. Mănăstire Brâncoveanu

— Contribuirile parohiilor. —

Parohiile din protopopiatul *Hunedoara* contribuie:

1. prin cumpărare de cărămizi . . 11,060
2. pe liste de subscriere, în care se remarcă: Petru Gruia din Batiz, Simeon Ghirca din Hunedoara,

și Eva Șerban din Valea Nandrudului, cu câte Lei 1000. Dela alți credincioși, cu totul . . . 10,419

Total Lei: 21,479

Suma de mai înainte Lei: 2.710,226

Total general Lei: 2.731,705

monsieurul dela conducerea acestui ziar (dl Dr. Al. Rusu) e pururea în căutarea nodului în papură. E incorigibil și iresponsabil. În ce privește persoana mea, în afară de delegația oficială ce am avut o, având mulți prieteni personali, așa dar nu confesionali, între profesorii Academiei teologice ortodoxe, am primit și invitație specială de a participa la solemnitate. Participarea mea a fost așadar și un act de curtoasie. În lumea oamenilor culti actele de curtoasie se practică chiar și față de dușmani, cu atât mai vădit așadar, față de prieteni. Iar între preoții ortodocși și uniți din Cluj, ori cât s'ar supăra monsieurul dela *Unirea*, relațiunile personale sânt, și vor fi și în viitor, cât se poate de prietenești».

INFORMAȚIUNI

Sfințire de biserică. Terminate fiind toate lucrările împreunate cu edificarea noii biserici a harnicilor credincioși din Viștea de jos (județul Făgăraș), — I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* o va târnosi și preda sfintei sale destinațiuni Dumineca viitoare în 6 Noemvrie a. c.

Expoziție de artă țărănească. Cu începere din 6 până inclusiv 13 Noemvrie 1927, între ora 9—1 și 3—6, în sala festivă a Școlii Superioare de Comerț din *Timișoara*, va sta deschisă Expoziția de artă țărănească, cuprinzând broderii și țesături pe ales, costume, covoare, modële, albume, creștături în lemn, ceramică și altele. Deschiderea solemnă: Duminecă în 6 Noemvrie 1927, la ora 11. Taxa de intrare Lei 20 de persoană. Elevii platesc Lei 10. Biletele de intrare la cassa expoziției. Rugăm On. public de pretutindeni, cărturari și țărani, să cerceteze această expoziție bogată și interesantă. Participarea numeroasă va răsplăti cu prisos multele alergături, munca fără preget și cheltuielile împreunate cu alegerea și rânduirea atâtor obiecte, datorite măestriei țărănești. *Comitetul organizator.*

Punerea pietrei fundamentale a catedralei din Radauți Bucovinei s'a făcut, în 23 Octomvrie a. c. cu rară solemnitate. Actul sfințirii temeliei l-a săvârșit I. P. S. Sa Mitropolitul Nectarie, înconjurat de numeroși preoți. În cuvântarea sa, rostită la acest prilej, înaltul prelat promite tot sprijinul său material și moral pentru terminarea operei începute.

Părăsind conducerea «Astrei» basarabene, dl O. Ghibu, profesor universitar în Cluj, adresează noilor ei conducători un cuvânt, în care spune că instituția ce a înființat înainte cu un an și jumătate în Basarabia, rămâne acum în grija unor cărmaci iscusți, și că în masele largi ale intelectualilor dela orașe și dela țară Asociațiunea se bucură de cea mai largă prețuire. Îndeamnă pe frații basarabeni la muncă culturală, zcându-le la despărțire: «Credeti, luptati, fiți solidari și veți birui!» Cu trenul din 27 Octomvrie 1927 dl profesor O. Ghibu a plecat din Chișinău la Cluj, unde și-a reluat lecțiile la universitate.

† Ioan Patachi, paroh ort. rom. în Berghin, a încetat din viață în 28 Octomvrie 1927, ora 6 seara, împărțit cu sf. Taine. Scurtă, dar grea i-a fost boala, care a pus capăt unei vieți de 68 ani, în al 42-lea an de preoție și în al 38-lea an de vădăvie. În mormântarea defuncțiului s'a făcut Duminecă în 30 Octomvrie, la ora 2 după amiază, în cimitelul ort. rom. din Berghin. Odihnească în pace!

Tineri harnici. Studenții noștri din județul Hunedorii s'au întrunit de curând la Orăștie. S'a constatat, din rapoartele citite, că studenții au desfășurat o frumoasă activitate culturală la sate, ținând prelegeri, înființând biblioteci, și organizând petreceri și teatre. S'a hotărât ca, pentru propaganda culturală la sate, să se facă un «cinematograf popular» cu care să meargă la sate, ținând conferențe cu icoane vii. S'a mai hotărât ca societățile studentești, pe județe, să ceară în preajma componerii bugetelor comunale, dela fiecare comună, ajutor anual în bugetul lor în scopul propagandei culturale, pe care se obligă studenții să o facă. — Laudă tinerilor cari își înțeleg astfel chemarea.

Cum vor călători martorii, informatorii și inculpații. Dela 1 Noemvrie a. c., călătoria martorilor și informatorilor, precum și a inculpaților, în afaceri penale chemați cu citații sau mandate de aducere cu excoartele lor, nu se va mai face pe baza unor simple formulare sau chiar unei foi de hârtie cu o ștampilă, ca până în prezent, ci pe baza unor autorizațiuni de călătorie.

Biletele de clasa 3, dus și întors, până la o distanță de 60 km. dela com. rurale la cele urbane, se reînființează cu ziua de 1 Noemvrie 1927. Sânt valabile numai la trenuri de persoane. Prețul acestor bilete va fi egal cu costul unui bilet de cl. 3 tr. de persoane pe distanța ce o parcurge dus și întors cu reducere de 40 la sută. Militari, copii și cei ce beneficiază de reducere, nu se mai bucură de altă reducere asupra acestor bilete.

Congres antialcoolic se ține în 6—8 Noemvrie a. c. la Cernăuți, în reședința mitropolită. Comunicări vor face, despre alcoolism, dnl Țițica, Scarlat, Comoroșan, general Manolescu, dna Cantacuzino ș. a.

† Gheorghe Șt. Moga, actor talentat, cunoscut publicului din Sibiu, a încetat din viață în 28 Oct. a. c. în vârstă de 53 de ani, și a fost înmormântat, după ritul ortodox, în 30 Octomvrie, în cimitirul central sibian. Răposatul este deplâns de o îndurerată văduvă și doi orfani. Fie-i somnul lin!

Dintr'o scrisoare. Un cititor din vechiul regat ne scrie: «Citesc cu plăcere foaia dvoastră, *Telegraful Român* din Sibiu, și vă felicit când vă feriți de știrile prea «senzaționale», exploatare d'atâtea gazete în interesul lor material și, prea adese, în pagaba înrăuririi morale asupra publicului cititor; nu mă pot însă împăca cu stilul și limba din *concurșurile* paginei din urmă a ziarului, unde găsesc cuvinte și expresii ca: «*emolumente*» (în loc de: venit, salariu, leafă); «*cele fastonate* în coala B.» (recunoscute, mărturisite, arătate); «*a cânta, respective a celebra*» (adecă) ș. a. Dacă aș ști, că nu fac supărare Onoratelor «Oficii protopresbiterale», care tot mai înțeleg că — în România înregită! — asemenea cuvinte și expresii, li aș recomanda să citească pe «*Știl Românesc*», cartea scriitorului Ion Gorun».

Nu înlăturat, ci avansat. Tendențioasă, ca de obicei, *Unirea* dela Blaj, care are ce are cu dl Al. Lucescu, afirmă că acest fost prefect al județului Târnava-mică este înlăturat; adevărul exact e că dl Lucescu, pentru înaltele-i calități și meritele sale, e numit *director general în ministerul de interne*.

Alegerea manualelor. Ministerul instrucțiunii a dat de curând un comunicat, unde se reaminteste dlor institutori și învățători, că sânt absolut liberi în alegerea manualelor oficial aprobate, pe care vor să le introducă în clasele unde predau. În cazul când s'ar exercita asupra lor silitudine sau presiune pentru recomandarea anumitor cărți, sânt datori să aducă faptul la cunoștința organelor superioare ale ministerului, care vor aplica cele mai severe sancțiuni, dacă vor constata că instrucțiunile ministerului nu au fost riguros observate.

Invitare. Despărțământul jud. Târnava-mare al «Astrei» își va ține adunarea generală în ziua de *Sf. Mihail și Gavril* (8 Noembrie, 1927), în frunțașă comună *Criș*. Sânt invitați să ia parte toți, cărora le zace la inimă înaintarea culturii.

ȘTIRI LOCALE

Teatru. După două seri, în care trupele teatrale din București, una condusă de Pepe Georgescu, alta de dna Maria Filotti, ni-au dat piese din repertoriul străin, — de altfel excelent reprezentate, — a doua echipă a teatrului național din Cluj a jucat, în seara de 31 Octombrie a. c., în teatrul Sibiului, piesele *Rapsozii și Grigore Ghica Vodă*, alese din repertoriul românesc: cea dintâi scrisă de dl Victor Eftimiu, a doua de un talentat scriitor al veacului trecut. Al. Depărățeanu. Sala era ocupată mai ales de tinerime școlară, care comemora pe domnitorul Moldovei Grigore Ghica, asasinat la Iași înainte cu 150 de ani. Rapsozii dlui V. Eftimiu au lăsat bune impresii, — mai puțin bune drama lui Depărățeanu, talmăcită în unele scene cu exagerarea părților umbroase ale trecutului țării, — nepotrivite pentru o serbare, în deosebi școlară, dela care a lipsit și conferențierea făgăduită în afișe. Amintim jocul îngrijit al dlor Psata, Dumitrescu, Vasilescu Popovici.

— Sâmbătă și Duminecă, în 5 și 6 Noembrie, sibienii vor avea earăș prilej să asculte pe simpaticul și distinsul tenor *Leonard*, care vine cu o aleasă trupă de operete. Bilete: la Librăria Foaia Poporului.

Orchestra sibiiană a reluat șirul concertelor populare în ziua de Duminecă după amiază. Sub conducerea directorului de muzică, Novak s'au executat, în sala teatrului, bucăți de muzică clasică și modernă, între care și o rapsoodie română. Concertele bine primite, sperăm să se continue cu râvna din anul trecut.

Conferențele «Astrei» și «Asoc. prof. sec.» din Sibiu. Se încep, ca în fiecare an, și de astădată, în luna Noembrie. Sunt anunțați oratori-conferențieri de seamă, la cari publicul Sibiian va alerga să-i asculte, înmulțindu-și cunoștințele și avântul. Intâia conferență se va ține *Duminecă, în 6 Noembrie*, la ora 6, în sala cea mare a prefecturii, din partea dlui vicepreședinte al «Astrei» *Dr. Ch. Preda*. Tema aleasă: «*Câteva impresii din Marea Britanie*». Conferența va fi întovărășită de *protecțiuni luminoase*. Prețurile obicinuite la conferențe.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Revista Teologică, organ pentru știința și viața bisericească, sub patronajul I. P. S. Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae. Au apărut Nr. 8—10 din 1927 și cuprind: *Dr. Grigorie Cristescu*: «Mai mult decât 12 legiuni de ingeri»... *I. Beleuță*: Amintirile unui preot romano-catolic devenit preot ortodox. *Dr. Gr. Cristescu*: II. Catehemenatul creștin în biserica primară. *Pr. Ștefan Meteș*: Relațiile bisericii românești ortodoxe din Ardeal cu Principatele române în veacul al XVIII-lea. *N. Colan*: Solia Bisericii: Evanghelia. *Prot. Aurel Nistor*: Mijloacele pentru întărirea bisericii ortodoxe române din Săcuime. *Dr. N. Terchilă*: Copec—Stockholm—Helsing. *Prof. Dr. Gr. Cristescu*: Atracțiile spiritualității creștine în lumea contemporană. * * Pilde: Păstorul cel bun. Femeia și măruț. *Prof. N. Colan și Gh. Maior*: Mișcarea literară: Prin Hristos la cultură. Abecedar. Școala ardeleană în Muntenia și Moldova. Spre noul Ierusalim. Biblioteca creștinului ortodox. Dacoromania. Pe pridvorul casei bătrânești. *Neculce*: Cronică: Conferența mondială pentru credință și organizație. Lupta confesională în Ungaria. Înființarea unui seminar superior la Sibiu. O soartă mai bună pentru Românii din Jugoslavia? Sărbătorirea unui preot vrednic. * * Note și informații. Dela Asociația clerului «*Andrei Șaguna*». — Redacția și Administrația: Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 32. Abonamentul 180 lei pe an.

Biserica Ortodoxă Română. A apărut Nr. 9 din a. c. Cuprinsul e următorul: Două capitole de morală, de *Pr. Valeriu Iordăchescu*. Convorbiri despre Dumnezeu și despre dreptatea dumnezească de *Episcopul Nicodem*. Rutenii unguri de odinioară și sugrumarea lor de maghiari prin unirea cu Roma, de *Prof. Dr. Gh. Ciuhandu*.

Spre curmarea unui proces de *M. Mihăileanu*. Dogma despre sfințirea omului, de *Pr. I. Mihăilescu*. Tâlcuirea Sfintei Evanghelii dela *Matei*, de *Arhim. Scriban*. Răsplata ostenețelor noastre, de *Pr. Gh. Verșescu*. «Fără țării credinții nu se face nimic», de *Pr. G. I. Beșchea*. Cronică Bisericească, Cărți, Reviste, Ziare, Insemnări mărunte, Știri.

Poșta redacției

S. H. în *P.* Au sosit astăzi. Sânt destul de reușite. Urmează scrisoare. Mulțămiri.

A apărut

în «Biblioteca Bunului Păstor» Nr. 15

Un păstor model

scrierea admirabilă a scriitorului cunoscut cetitorilor noștri *Gr. Petrov*, tradusă de *P. S. Sa Episcopul Nicodem*. E o lectură ca și care alta mai frumoasă și mai instructivă nu putem recomanda preoșilor noștri. A ieșit în zilele acestea din Tipografia arhidiecezană din Sibiu și se poate comanda de la Librăria arhidiecezană cu prețul de Lei 70. Ar trebui să nu lipsească din casa nici unui preot.

A apărut în ediție nouă:

Frumoasa din Nor

și alte povești, de *E. HODOȘ*.

Volumul conține, pe 196 pagini, 12 dintre cele mai frumoase povești din popor. Se află la: Librăria Arhidiecezană, în Sibiu. Prețul 60 lei și porto.

A apărut

în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17
scrierea

„La picioarele Mântuitorului”

Scurte meditații pentru preoți, prelucrate după *A. Huonder*, din limba germană

de **Ioan Moșoiu**

prof. la liceul ortodox român «*Andrei Șaguna*» din Brașov
Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhidiecezană.
Pagini 205. Prețul Lei: 80.

În zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă și prețioasă, tuturor preoșilor din arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserica românească, care să nu fi citit această carte. Ea este de recomandat și oricărui suflet iubitor de cele sfinte

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare:

Din viețile Sfinților

de **Episcopul Nicodem**

Prețul: Lei 4— plus porto postal Lei 2—.

Crâșma trează

(un program de luptă contra beției)

de **Episcopul Nicodem**

Prețul: Lei 4— plus porto postal Lei 2—.

A apărut și se află de vânzare la
Librăria Arhidiecezană

Istoria bisericească universală

de **EUSEVIU POPOVICI**

Vol. II. Prețul Lei 150—

Ce să citim?

St. Bezdechi: «Bucăți alese din opera Sf. Atanasie cel mare». Pag. 139. Lei 50.

I. I. Beleuță: «Convorbiri asupra legăturilor bisericii cu credincioșii». Pag. 146. Lei 15.

F. Bettex: «Creștinismul și studiul naturii» (traducere). Pag. 298. Lei 45.

M. A. Calnev: «Combaterea sectelor raționaliste» Vol. I—IV. Pag. 239. Lei 60.

A. F. Maunoury—Ciașanu: «Comentariul asupra epistolei Sf. Apostol Pavel către Evrei». Pag. 216. Lei 50.

N. Colan: «La luptă dreaptă» (un capitol de strategie misionară). Pag. 43. Lei 15.

N. Colan: «Sf. Pavel către Filimon». Pag. 34. Lei 10.

Fr. W. Foerster—N. Colan: «Hristos și viața omenească». Vol. I. Pag. 264. Lei 65.

Fr. W. Foerster—N. Colan: «Hristos și viața omenească». Vol. II. Pag. 294. Lei 65.

Dr. Gh. Comșa: «Călăuza și combaterea sectelor». Pag. 126. Lei 25.

Corelli-L. Cosma: «Varava». Pg. 395. Lei 60.

A. C. Cosma: «Când și unde se poate începe evanghelizarea ort.» Pag. 35. Lei 20.

Dr. Gr. Cristescu: «Capernaume! Capernaume!» Pag. 100. Lei 25.

Dr. Gr. Cristescu: «Fapte și orientări creștine». Pag. 102. Lei 30.

Dr. Gr. Cristescu: «Căile de urmat pt. răspândirea învățăturilor creștine în popor». Pg. 22. Lei 5.

Dr. Gr. Cristescu: «Sinteze etico-sociale». Pag. 109. Lei 40.

Dr. Gr. Cristescu: «Un capitol de pimenică ortodoxă». Pag. 78. Lei 30.

Dr. Gr. Cristescu: «Mai aproape de Tine, Doamne». Pag. 320. Lei 100.

Dr. Gr. Cristescu: «Precepția misterului». Pag. 39. Lei 20.

Dr. Gr. Cristescu: «Pentru înviorarea entuziasmului pastoral». Pag. 60. Lei 30.

Dr. Gr. Cristescu: «Slujba ta, fă-o deplin». Pag. 94. Lei 50.

I. Dăncilă: «În slujba neamului prin evanghelie». Pag. 200. Lei 50.

I. Dăncilă: «Veghează!» — cuvinte creștinești către tineret. Pag. 157. Lei 60.

Dr. I. Fetea: «Simboluri liturgice». Pg. 76. Lei 25.

C. Ionescu: «Inima e cârmaciul minții». Pag. 200. Lei 70.

G. Galaction: «Piatra din capul unghiului». Pag. 111. Lei 50.

Dr. V. Gheorghiu: «Epistola către romani». Vol. I. Pag. 74. Lei 50.

Dr. V. Gheorghiu: «Epistola către romani». Vol. II. Pag. 171. Lei 50.

Dr. V. Gheorghiu: Sf. Evanghelie după Mateiu cu comentariu. Vol. I. Pag. 240. Lei 160.

Gh. I. Ghia: «Împărăția lui Dumnezeu». Pag. 86. Lei 20.

Arhim. P. Morușca: «Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul omului». Pag. 84. Lei 10.

† *Nicodem*: «Noul Testament». P. 636. Lei 50.

Sheldon: «Adevărul preot». Pg. 260. Lei 40.

Petrov: «Un păstor model». Pag. 224. Lei 70.

Gaia-Păunescu: «Evoluția și știința». Pag. 183. Lei 40.

Popescu: «Păr. Iiie Duhovnicul». P. 105. Lei 25.

Dr. N. Popovici: «Manual de drept bis. ort. oriental». Vol. I. Partea I și II. Pag. 32. Lei 90.

A. C. Popovici: Călăuza fericirii adică învățătura vieții după Sfânta Evanghelie. Pag. 86. Lei 15.

Sadoveanu-Pătrășcanu: «Din viețile sfinților». Partea I. Pag. 262. Lei 45.

Sadoveanu-Pătrășcanu: «Din viețile sfinților». Partea II. Pag. 253. Lei 80.

Arhim. Scriban: «Cele 4 evanghelii în una singură». Pag. 296. Lei 80.

Dr. S. Stanca: «Contribuția preoșimii române în războiul întregirii neamului». Pag. 179. Lei 60.

Pr. C. Turicu: «Biserica activă». Pg. 92. Lei 30.

Pr. Țincocă: «Catehismul creștin ortodox». Pag. 203. Lei 40.

Pr. Vintilescu: «Cultul și Erezile». Pag. 180. Lei 70.

Mitropolit Ch. Veniamin: «Efrem Sirui». Pag. 111. Lei 130.

Mitropolit Ch. Veniamin: «Urmașii lui Isus» Vol. I, II, III, IV, V. Lei 30.

Gh. Toma: Spice din lanul credinții. Pag. 44. Lei 20.

Cărțile se pot comanda la
Librăria arhidiecezană, Sibiu